

PRO

PRO 2015

VERKSAMHETSBERÄTTELSE OCH ÅRSREDOVISNING

Omslagsbild: Christina Tallberg, PRO:s första kvinna som ordförande sedan starten 1942.
Foto: Jack Mikrut.

PRO 2015

VERKSAMHETSBERÄTTELSE OCH ÅRSREDOVISNING

Förord

Vi lämnar ännu ett innehållsrikt PRO-år bakom oss. Tillsammans har vi alla bidragit till att PRO har blivit lite bättre under 2015.

Kanske är det kongressen vi minns allra bäst från 2015. En kongress som präglades av glädje och entusiasm, många bra beslut och inte minst av att den genomfördes digitalt. Vi som deltog på kongressen både läste handlingar och voterade direkt från en läsplatta.

Kongressens 251 ombud gav alla oss i PRO ett tydligt uppdrag – vi ska tillsammans arbeta för en bättre tillvaro för landets pensionärer. Grunden för uppdraget formuleras i handlingsprogrammet där flera nya områden pekades ut av kongressen: folkhälsa, jämställdhet, integration och internationella frågor. Handlingsprogrammet stakar också ut riktningen för andra angelägna och brännande frågor som rör Sveriges nära två miljoner pensionärer: pensioner, hälso- och sjukvård, läkemedel, tandvård, äldreomsorg, boende för äldre, konsumentfrågor.

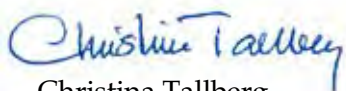
PRO har under året gjort tydliga avtryck i den politiska debatten framför allt när det gäller den växande äldrefattigdomen till följd av att allt fler, framför allt kvinnor, får låga pensioner. Vi har också lyft frågan om det kontantlösa samhället som rycker allt närmare.

Det intressepolitiska arbetet är viktigt. Lika viktigt är gemenskapen och aktiviteter i distrikt och föreningar. PRO:s verksamhet spänner över studier, kultur, friskvård, föreläsningar, körsång och resor. Vi står för gemenskap och utveckling och vi ser till att livet fortsätter att vara innehållsrikt och meningsfullt. PRO är den viktigaste mötesplatsen för äldres bildning och lärande. Över 120 000 medlemmar deltog i studiecirklar och annan folkbildning. Och vi driver världens enda folkhögskola för pensionärer. PRO har betydelse för hela livet.

Tyvärr minns vi också 2015 som ett år med krig och oroligheter i vår omvärld. Även PRO har påverkats av världsläget och de flyktingströmmar som kommer till Sverige. Många äldre är kvar i krigs- och orosområden. Därför har PRO på möten runt om i landet samlat in pengar för att stödja FN:s flyktingorgan, UNHCR.

Många är de PRO:are som har hört av sig och undrar vad de kan göra för att bidra till ett bra mottagande för de som flytt till vårt land. De goda exemplen finns; PRO-are som serverar mat på flyktingförläggning, PRO-föreningar som bjudit in nyanlända äldre till gemensamma aktiviteter och till och med en nybildad förening, PRO Somalia.

Vi har ett gemensamt ansvar när det gäller att välkomna fler medlemmar till vår fina organisation. Oavsett livssituation finns en plats i gemenskapen inom PRO. Att hitta nya sammanhang och nya vänner kan förändra och förlänga livet.

Christina Tallberg
Ordförande PRO

PRO påverkar

PRO påverkar på alla nivåer i samhället. Distrikt, föreningar och samorganisationer lyfter fram PRO:s åsikter till beslutsfattare i kommuner och landsting/regioner. På nationell nivå påverkar vi politiker, myndigheter och organisationer, och bildar opinion genom att synas i lokal, regional och nationell media.

Seminarier

Tillsammans med två andra pensionärsorganisationer arrangerade PRO i början av 2015 ett seminarium om fallolyckor, där bland andra äldreminister Åsa Regnér deltog. Detta medverkade till att regeringen senare gav Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra en utbildningsinsats för att förebygga fallolyckor.

Under våren anordnade PRO även seminariet Äldrefattigdom i ett välfärds-samhälle, där bland andra socialförsäkringsminister Annika Strandhäll deltog. Hon berömde PRO för att ha placerat frågan om den växande äldrefattigdomen på den politiska kartan.

PRO:s arbete för bättre pensioner

Att stärka pensionärers ekonomi har utmärkt PRO:s arbete under året. I rapporten "Ålderdom utan fattigdom" har PRO riktat uppmärksamheten mot kvinnors låga pensioner och lyft fram en mängd förslag för att minska äldrefattigdomen – med målet att ingen pensionär ska ha en inkomst under EU:s fattigdomsgräns.

Även regeringens pensionsgrupp har tagit intryck av PRO:s påverkansarbete om de stora skillnaderna mellan kvinnors och mäns pensioner, och startat ett särskilt projekt om jämställda pensioner, som kommer att redovisas under 2016.

Tack vare protester från bland annat PRO beslöt pensionsgruppen också att skjuta upp införandet av de nya regler för den automatiska balanseringen av pensionerna som de planerat att införa 2016.

PRO:s kongress 12-14 juni 2015

PRO:s högsta beslutande organ är kongressen som äger rum vart tredje år. Den 12-14 juni 2015 samlades 251 kongressombud från hela landet i Stockholm. För första gången genomfördes PRO:s kongress digitalt. Alla kongressombud fick handlingarna inlagda på varsin läsplatta, och via dem genomfördes alla omröstningar.

Under kongressen valdes en ny styrelse och en ny ordförande, Christina Tallberg, som därmed blev PRO:s första kvinna som ordförande sedan starten 1942. Kongressen fattade även beslut om ett nytt handlingsprogram, stadgar och 243 motioner.

Flera principiellt viktiga intressepolitiska beslut togs i handlingsprogram och

motioner, bland annat lade kongressen till ett helt nytt stycke i handlingsprogrammet om att PRO ska arbeta för ett jämställt pensionärsliv.

På kongressen beslöts också att PRO under kongressperioden ska starta en integrationskurs på PRO:s folkhögskola i Gysinge för att utbyta erfarenheter om hur föreningar och distrikt arbetar för att rekrytera medlemmar med utländsk bakgrund.

Kongressen gästades av såväl äldreminister Åsa Regnér som statsminister Stefan Löfvén och oppositionsledaren Anna Kinberg Batra.

GysingeAkademin

2015 års GysingeAkademi tillägnades PRO:s förre ordförande Curt Persson. Temat var det svenska pensionssystemet. PRO:are, politiker, forskare och samhällsanalytiker samlades på PRO:s folkhögskola i Gysinge för att diskutera det svenska pensions-systemet i dåtid, nutid och framtid.

Almedalen

Under Almedalsveckan släppte PRO rapporten Jämlik vård – även för äldre! och arrangerade ett seminarium i ämnet. Äldreminister Åsa Regnér utfrågades i Heta stolen under seminariet.

PRO och Rikshems pris Bästa äldres boende delades också ut i samband med arrangemanget i Almedalen.

PRO i medierna

PRO:s närvaro i media ökade under 2015 med 4 procent jämfört med året innan. Allra mest syns PRO i regional och lokal press runt om i landet.

Både PRO:s ordförande under första halvåret av 2015, Curt Persson, och PRO:s nya ordförande från och med kongressen, Christina Tallberg, har ofta medverkat i radio, tv och tidningar och fört ut PRO:s frågor i debatter och intervjuer, i redaktionella artiklar, i nyhetssändningar och nyhetsprogram i både radio och TV.

PRO har under året lanserat tre rapporter som alla fått stor uppmärksamhet i media.

PRO:s prisundersökning

Hösten 2015 gjordes PRO:s årliga prisundersökning. Omkring 2 000 PRO:are besökte under en dag 940 butiker för att genomföra prisundersökningen. Liksom 2014 redovisade vi även i år prisskillnaden mellan konventionella och ekologiska varor. PRO:s prisundersökning är unik av sitt slag, eftersom det är en undersökning som görs av ideellt arbetande PRO-medlemmar för att ge en ögonblicksbild av prisläget i hela landet under en och samma dag.

Prisundersökningen presenterades dock inte förrän efter årsskiftet 2015/2016.

Vård värd samverkan

I nätverket "Vård värd samverkan" arbetar PRO tillsammans med elva andra organisationer för att öka samverkan mellan olika yrkesgrupper som arbetar inom vården och omsorgen av äldre. Under 2015 fördes samtal om hur en bättre samverkan om sköra äldre kan uppnås. Detta har lett till att nätverket kommer att arbeta på nationell nivå för att kunna samla de forskningsresultat som finns om varför det är viktigt att arbeta i team för att sköra äldre ska få en god hälso- och sjukvård samt omsorg.

Koll på läkemedel

Tillsammans med SPF Seniorerna och Apoteket AB driver PRO verksamheten "Koll på läkemedel". Under 2015 har arbetet bland annat fortsatt med att många föreningar arbetat med studiecirkelmaterialet från Koll på Läkemedel. Den årliga statistiken som Koll på läkemedel tar fram från Socialstyrelsen visade att andelen äldre som får olämpliga läkemedel förskrivet fortsatte att minska.

Äldrebarometern

I PRO:s Äldrebarometern 2015 betygsatte omkring 1 800 PRO-medlemmar bland annat kommunernas äldreomsorg, tillgänglighet och boende för äldre. De 181 undersökta kommunerna fick det genomsnittliga betyget 3,5 av 6. Jämfört med Äldrebarometern 2012 visar det sammantagna resultatet på en försämring inom i stort sett alla områden.

De två bästa kommunerna att leva i för äldre blev Svedala i Skåne och Emmaboda i Småland.

Aktivt åldrande

PRO har under 2015 fortsatt deltagit i det treåriga tvärprojektet Aktivt åldrande – Individuellt anpassade måltidslösningar för hälsa och livskvalitet för äldre. Projektet leds av SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut.

Under 2015 fick två fokusgrupper ge sina synpunkter på smaken av näringsberikade måltider och förpackningarnas utformning. 180 pensionärer fyllde i en enkät om hur kommande förpackningar bör utformas för att vara enkla att öppna och försluta.

Internationell verksamhet

PRO är medlem i den internationella organisationen HelpAge International, som bedriver påverkansarbete kring äldres rättigheter. I Stockholmsdistriktet finns även föreningen PRO Global med inriktning på att lyfta fram de globala frågorna.

PRO:s kongress 2015 beslutade att PRO tillsammans med föreningen PRO Global under den kommande kongressperioden ska utveckla det internationella arbetet för äldres rättigheter och arrangera en internationell konferens tillsammans med

HelpAge International. PRO ska också uppmärksamma den internationella äldredagen som äger rum den 1 oktober varje år.

I den nordiska samarbetskommittén, NSK, ingår åtta pensionärsorganisationer från sex nordiska länder. Via NSK var PRO representant i den europeiska samarbetsorganisationen Age Platform Europe, där PRO:s ordförande ingått i styrelsen.

PRO är också medlem i Fairtrade.

Remissvar

- Avgiftsfrihet för viss screening inom hälso- och sjukvården, Socialdepartementet, Ds 2015:51.
- En jämnare och mer aktuell utveckling av inkomstpensionerna, Socialdepartementet, Ds 2015:6 (tillsammans med RPG, SKPF, SPF Seniorerna och SPRF).
- En kommunallag för framtiden, slutbetänkande av Utredningen om en kommunallag för framtiden, Finansdepartementet, SOU 2015:24.
- Insatser för att förbättra patientsäkerheten vid generiskt utbyte, Läkemedelsverket, Dnr 1.1-2014-045472.
- Höjt tak för avgift enligt socialtjänstlagen, promemoria från Socialdepartementet, Ds 2015:23.
- Krav på privata aktörer i välfärden, Ågarprövningsutredningen, Finansdepartementet, SOU 2015:7.
- Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck, slutbetänkande av Utredningen som ska föreslå en nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, Socialdepartementet, SOU 2015:55.
- Nya regler för AP-fonderna, Finansdepartementet, Ds 2015:34 (tillsammans med RPG, SKPF och SPRF).
- Nästa fas i e-hälsoarbetet, betänkande av E-hälsokommittén, Socialdepartementet, SOU 2015:32.
- Sedd, hörd och respekterad – ett ändamålsenligt klagomålssystem i hälso- och sjukvården, delbetänkande av Klagomålsutredningen, Socialdepartementet, SOU 2015:14.
- Skapa tilltro – Generell tillsyn, enskildas klagomål och det allmänna ombudet inom socialförsäkringen, betänkande från Socialdepartementet, SOU 2015:46.
- Slutrapport om receptbelagda läkemedel utanför läkemedelsförmånerna, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, Diarienummer: 1551/2014.
- Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag, Boverkets rapport 2014:38.

Representation

PRO är Sveriges främsta organisation för landets pensionärer. Det innebär att PRO bjuds in att sitta med i olika folkrörelser, samhällsorgan och utredningar.

Under 2015 var PRO representerat i:

- ABF:s verksamhetsråd: Dan Karlsson.
- AGE Platform Europe's styrelse: t.o.m. 14 juni Curt Persson, fr.o.m. 14 juni Christina Tallberg.
- AGE:s arbetsgrupp angående den europeiska semestern: Bengt Sibbmark.
- AGE:s arbetsgrupp angående tillräcklig inkomst för äldre: Bengt Sibbmark.
- AGE:s arbetsgrupp för finansiella tjänster: Bengt Sibbmark.
- AGE:s Pensions/Social Protection: Bengt Sibbmark.
- E-hälsomyndigheten – Utveckling kring EES (elektroniskt expertstöd): Joakim Erdtman/Sten Boström.
- Karolinska Institutets forskningsprojektet Döbra om vård i livets slutskede: Janette Bäckman.
- Myndigheten för Delaktighet – Regeringsuppdraget om välfärdsteknologi inom socialtjänsten, referensgruppen digitala tjänster: Susanne Öhrling.
- Pensionsmyndighetens pensionärsråd: Bengt Sibbmark.
- Projektet Aktivt åldrande med SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut: Margareta Jansson.
- Projektgruppen inom SMEDPACK, säkra förpackningar för läkemedel: Joakim Erdtman.
- Referensgrupp till Demokratiutredningen, Kulturdepartementet: Lisbeth Staaf Igelström.
- Referensgrupp till Svenska Palliativregistret: Maj-Britt Sandlund, Kerstin Blomqvist.
- Referensgrupp till Välfärdsutredningen: Christina Tallberg.
- Regeringens pensionärskommitté: Curt Persson, Janette Bäckman t.o.m. 14 juni, Christina Tallberg, Lars Hedberg fr.o.m. 15 juni.
- Socialstyrelsen – E-hälsorådet: Joakim Erdtman.
- Socialstyrelsen – Ledamot av Insynsrådet: Christina Tallberg/Curt Persson.
- Socialstyrelsen – Referensgruppen för hjälpmedel: Margareta Jansson.
- Socialstyrelsen – Äldrerådet: Susanne Öhrling.
- Statens pensionsverks pensionärspanel: Bengt Sibbmark.
- Sveriges kommuner och landsting – Bättre vård för sjuka äldre: Joakim Erdtman/Sten Boström.
- Sveriges konsumenter: Märtha Dahlberg.
- Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket – Ledamot av Insynsrådet: Sten Boström.
- Utredningen om nationell kvalitetsplan för äldreomsorgen: Christina Tallberg ingår som expert.
- PRO:s rikslotteri Trippelskrapets styrgrupp: Curt Persson t.o.m. 14 juni, Christina Tallberg fr.o.m. 15 juni, och Roine Hangvar samt Britt-Marie Ekvall, lotteriföreståndare.
- Grand Tours AB: Curt Persson ordförande t.o.m. 14 juni, Christina Tallberg vice ordförande t.o.m. 14 juni, ordförande fr.o.m. 15 juni, och Roine Hangvar, Lars Hedberg samt Lisbeth Staaf Igelström, ersättare t.o.m. 14 juni, ledamot fr.o.m. 15 juni och Jan Andersson, ersättare fr.o.m. 15 juni.

Friskvård, studier och resor

PRO har ett stort utbud av aktiviteter för medlemmarna. Kultur, sång och studier är det som engagerar flest. Under 2015 erbjöd PRO studiecirklar i 148 olika ämnen. PROsIT-cirklarna lockade flest deltagare. Även reseverksamheten är mycket populär och många PRO:are har under året rest både inom och utom Sverige.

Motion och gymnastik

Under 2015 motionerade, dansade och gymnastiserade omkring 430 000 medlemmar i PRO. Många tävlade i uttagningarna till PRO:s riksmästerskap i golf, orientering, boule, bridge och bowling. Andra deltog i exempelvis Qi- Gong, seniordans, Line-dance, simning, stavgång, curling, promenader, orientering, styrketräning och cykling.

Kultur och sång

762 000 besökare kom under 2015 till PRO:s 13 800 rapporterade kulturarrangemang. I PRO fanns 385 sång- och musikgrupper 2015.

Studier

Cirka 126 200 medlemmar deltog i 13 700 studiecirklar och annan folkbildning. Studiecirkarna hölls förra året inom 148 olika ämnen, från Allmän språkkunskap till Zoologi. PROsIT-cirklarna lockade flest deltagare, där deltog 8 400 medlemmar. Den nya studie- och informationssatsningen mot bedrägerier av äldre, "Försök inte lura mig", som genomförts i samarbete med Polisen, SPF Seniorerna och Brotts-offerjouren har enligt Polisen påverkat mycket positivt. Under våren 2015 ökade bedrägerierna mot äldre med 40 procent. Projektet startade i september 2015 och har medverkat till att ökningen vid årsskiftet stannat på 2 procent.

Kontakt för gemenskap

I PRO:s föreningar finns kontaktombud som ansvarar för att nya medlemmar får möjlighet att komma med i gemenskapen. Kontaktombuden ser även till att medlemmar som inte orkar delta på aktiviteter och möten får telefonsamtal och besök. Under 2015 fanns närmare 3 000 kontaktombud i PRO. De hade telefonkontakt med och besökte cirka 19 000 medlemmar.

Konferenser och utbildningar

Under 2015 utbildade PRO distriktsansvariga i bland annat konsumentfrågor, friskvård, studier, PROFörsäkringar, medlemsrekrytering och medlemsvård, trafiksäker-

het, intressepolitiskt arbete, PRO Kontakt, ledarskap, ekonomi, kommunikation och IT. Under hösten genomfördes en pilotutbildning för PROsIT-ledare. Syftet med kursen var att skapa ett pedagogiskt och metodiskt utbildningsprogram för PROsIT-ledarkurser på vår folkhögskola Gysinge.

Riksorganisationen har även medverkat i PRO-distriktens kurser för föreningarnas förtroendevalda om konsumentfrågor och prisundersökningen, medlemsrekrytering, Koll på läkemedel, förebyggande från benbrott till inbrott, ledarskap med mera. PRO har dessutom återkommande hållit regionala utbildningar för KPR- och LPR-ledamöter.

PRObåten och PROvetarna

För sjätte året i rad arrangerade PRO en kryssning med PRObåten från Stockholm till Mariehamn. 1 250 PRO:are roade sig med dans, musik och underhållning varvat med besök hos utställare. Riksmästerskapet i PRO:s kunskapstävling PROvetarna avgjordes också på båten, där PRO Stenbrohult från Kronoberg tog hem årets seger.

Årets nyheter var rockkören från PRO Arboga och före detta statsministern Ingvar Carlssons föreläsningar.

In- och utrikesresor

Sammanlagt reste mer än 74 000 personer med PRO inom Sverige 2015. Drygt 9 600 reste med PRO i övriga Norden och över 6 900 reste med PRO utanför Norden.

PROMedlemsresor genomförde två stora medlemsträffar under 2015, dels en Vårträff på Rhodos med drygt 500 deltagare i maj, och dels en Höstträff på Gran Canaria/Maspalomas med drygt 600 deltagare.

Temaresor med teman som boulespel, dans, måleri, språk och trädgård har gått till Almuñécar på spanska sydkusten. Till Mallorca har vi genomfört vandrings-, mat- och vinresor. SOLO-resor (för ensamresande) har gjorts till Kroatien, Mallorca och Almuñécar. Kultur- och storstadsresor har gått till Krakow, Prag, Budapest, Island och Marocko. Året avslutades med flera advents-, jul- och nyårsresor. Totalt deltog cirka 2 500 PRO-medlemmar på dessa resor.

Deltagare

Gymnastik, dans, motion	430 000
Kulturarrangemang	762 000
In- och utrikesresor	90 500
Studiecirklar	126 200
<hr/>	
Summa	1 408 700

Hjördis

Hjördis är namnet på PRO:s nya medlemssystem, som införts successivt under 2014 och 2015. I systemet ingår fyra moduler: medlemsmodul, aktivitetsmodul, kursmodul samt kampanjmodul. Genom systemet får alla organisationens olika led tillgång till information om sina medlemmar i realtid. Därmed kan alla delar av organisationen kommunicera direkt med medlemmarna.

Förtjänsttecken

Under 2015 har PRO delat ut 688 förtjänsttecken till förtroendevalda i PRO-distrikt och föreningar. Det är en minskning jämfört med 2014 då 741 förtjänsttecken delades ut. De belönade medlemmarna har haft varierande förtroendeuppdrag inom organisationen.

PRO:s folkhögskola

PRO:s folkhögskola är en mötesplats för gemenskap, bildning och lärande. Under 2015 genomfördes 4 228 deltagarveckor. En tredjedel av dessa genomfördes på filialen i Stockholm, som i juni 2015 flyttade till nya lokaler i Solna Folkets Hus. Förutom kortare kurser för PRO-distrikt- och föreningar genomfördes kurser i måleri, dans och olika hantverk, samt ett flertal ledarutbildningar.

Sommaren 2015 genomfördes både ett seniorkollo och folkhögskolans första generationskollo. Båda var mycket uppskattade och seniorkollet studerades av en antropolog från Lunds universitet. Hösten 2015 hölls en 15-veckorskurs i Gysinge, där PRO-medlemmar fick möjlighet att studera samt äta och bo på folkhögskolan till reducerad avgift.

PRO:s rikslotteri Trippelskräpet

PRO bedriver sedan många år tillbaka ett eget riksomfattande medlemslotteri, för att stärka finansieringen av verksamheten i hela organisationen. Det säljs genom prenumerationer och i PRO-föreningarna, hos ATG-ombud och i större Coop-butiker.

Under 2015 såldes 2,6 miljoner lotter. Totalt gav det en nettointäkt till PRO:s olika organisationsled på cirka 13 miljoner kronor.

Intresseföreningen PRO:s folkhögskola Gysinge

1 168 av PRO:s föreningar och 11 av distrikten var under 2015 medlemmar i intresseföreningen. Medlemsavgifterna uppgick till 711 933 kronor och inkomna gåvor uppgick till 18 524 kronor. Intresseföreningen gav 650 000 kronor i anslag till folkhögskolan samt 65 300 kronor i kursavgifter.

Medlemsrekrytering

PRO har fortsatt satsningen på medlemsrekrytering. Under 2015 ordnade vi såväl värvningsevents och rekryteringskampanjer som kurser i medlemsvärvning både centralt och regionalt.

PRO rekryterade cirka 32 000 nya medlemmar under 2015 genom flera olika satsningar och kampanjer. Riksorganisationens styrelse har under året också tillsatt en särskild medlemsrekryteringsgrupp inom styrelsen.

65 års- och 67 års-kampanjer

Varje år genomför PRO den så kallade 65 års-kampanjen. Kontinuerligt under året skickas ett brev och en broschyr ut tillsammans med ett nummer av PRO:s medlemstidning PROpensionären till alla som skall fylla 65.

I september 2015 genomfördes även 67 års-kampanjen, vilket är en motsvarande kampanj riktad till dem som ska fylla 67 år.

AfterWork

AfterWork är en rekryteringsform där PRO bjuder in presumtiva medlemmar till en avslappnad träff i pubmiljö, där deltagarna till ett förmånligt pris erbjuds på öl, vin eller alkoholfritt alternativ samt något att äta. De bjuds underhållning och får information om PRO:s verksamhet.

Under året genomförde PRO AfterWork på tretton orter runt om i landet: Alingsås, Enköping, Eskilstuna, Jönköping, Kalix, Mariestad, Norrtälje, Nyköping, Sundsvall, Södertälje, Trollhättan, Umeå, Uppsala, Visby och Växjö.

Utlottning av trippelskraplotter i Pensionären

Vid nio tillfällen under 2015 ordnade PRO utlottning av trippelskraplotter till de medlemmar som via en talong i medlemstidningen PROpensionären valt att rekrytera en vän.

Kurser i medlemsrekrytering

Vid två tillfällen höll riksorganisationen medlemsrekryteringskurs för distriktens medlemsvärvaransvariga. Hösten 2015 hölls kursen tillsammans med kontaktombudsansvariga.

Vid sex tillfällen hölls regionala kurser i medlemsrekrytering runt om i landet.

PROresan

För att inspirera föreningarna till medlemsvärvning och framför allt medlemsvård gjorde PRO under hösten 2015 ett pilotprojekt i Uppsala, där förtroendevalda gavs möjlighet utbyta erfarenheter och prova olika aktiviteter anpassade för föreningsliv i PRO. PRO:s ordförande Christina Tallberg och riksorganisationens styrelse fanns på plats för att samtala med dem som kom.

Pilotprojektet var mycket lyckat och verksamheten planeras fortsätta under 2016.

Vi har under året också tagit fram nya speciella medlemsvärvarvykort, som finns tillgängliga i PRO:s webbutik.

Medlemsstatistiken

Under arbetet med medlemsstatistiken för 2015 upptäcktes att statistiken för 2014 var felaktig. En felsummering har nu rättats. Det innebär att den tidigare medlems-siffran på 402 327 medlemskap 2014 inte stämde, den korrekta siffran är 398 643 medlemskap. Medlemsökningen mellan 2013 och 2014 var därmed 3 648 medlem-skap. Mellan 2014 och 2015 har det skett en liten minskning på cirka 1 000 medlem-skap.

Medlemsförmåner

PRO:s medlemmar erbjuds regelbundet rabatter och förmåner från PROmedlems-resor och Grand Tours, PRO:s folkhögskola och PROFörsäkringar. Från och med 2015 infördes också ett nytt förmånspaket: PRO Mervärde.

PRO Mervärde består av ett hundratal medlemserbudanden som kontinuerligt uppdateras. Erbjudanden finns att tillgå på PRO:s webb eller via PRO Mervärdes kundtjänst.

Under våren 2015 presenterades det nya förmånspaketet tillsammans med PROmedlemsresor vid besök hos ett trettiotal föreningar och distrikt.

Medlemsstatistik

Distrikt	Medlemskap 2015	Medlemskap 2014	Ökning/-minskning
Blekinge	8 400	8 475	-75
Bohuslän	15 327	15 468	-141
Dalarna	20 470	20 681	-211
Gotland	2 164	2 051	113
Gävleborg	17 856	17 790	66
Göteborg	10 009	10 635	-626
Halland	9 375	9 352	23
Jämtland	10 423	10 367	56
Jönköpings län	13 949	13 902	47
Kalmar län	14 187	14 279	-92
Kronobergs län	8 242	8 269	-27
Medelpad	8 759	8 809	-50
Norra Älvsborg	10 880	10 988	-108
Norrbottn	20 351	20 411	-60
Skaraborg	9 945	9 875	70
Skåne	44 348	44 489	-141
Stockholms län	53 521	53 417	104
Södermanland	9 741	9 843	-102
Södra Älvsborg	9 888	9 900	-12
Uppsala län	16 460	16 348	112
Värmland	16 781	16 863	-82
Västerbotten	14 631	14 511	120
Västmanland	13 196	13 130	66
Ångermanland	9 585	9 540	45
Örebro län	13 969	14 132	-163
Östergötland	15 099	15 118	-19
Summa:	397 556	398 643	-1 087

Kommunikationskanaler

För att fler ska känna till PRO:s arbete och delta i PRO:s aktiviteter har vi under året fortsatt satsningen på vår kommunikation. Det gäller såväl den interna som den utåtriktade kommunikationen.

För att stärka PRO:s kommunikation på alla nivåer har vi under 2015 bland annat tagit fram en kommunikationshandbok och en uppdaterad grafisk profil. Målet med kommunikationshandboken är att underlätta kommunikationsarbetet i föreningar, distrikt och samorganisationer.

PROpensionären

Medlemstidningen PROpensionären utkommer med 10 nummer per år, varav ett är dubbelnummer. Den går ut till alla medlemmar enligt principen en tidning per hushåll. Tidningen finns även som taltidning.

2015 hade PROpensionären en upplaga 296 400, vilket är en minskning med 500 jämfört med 2014. 243 000 personer under 81 år läste tidningen regelbundet. Utöver det skattar PRO att ytterligare 100 000 personer, som är över 81 år, läser tidningen regelbundet. Enligt undersökningar har tidningens lästid hos våra medlemmar ökat.

PRO-föreningarna runt om i landet har som tidigare kunnat prenumerera på PROpensionären till vårdcentraler med flera utan kostnad, samt använda tidningen i medlemsrekrytering. Under hösten 2015 startades också ett projekt där man har producerat distriktsbilagor, där tidningen stått för tryck och distribution. Projektet planeras fortgå och utökas under 2016.

Nyhetsbrev och intranät

Varje månad skickar riksorganisationen ut nyhetsbrevet PROinformerar till föreningar, samorganisationer och distrikt, antingen per e-post eller i pappersform. Nyhetsbrevet läggs även upp på intranätet. Till distrikten skickar riksorganisationen dessutom ut nyhetsbrevet Distriktscirkuläret.

Under 2015 fortsatte också arbetet med att utveckla vårt intranät.

PRO:s webb och Facebook

Arbetet med PRO:s webbplats har fortsatt under 2015, bland annat har två utbildningar för webbansvariga i föreningarna hållits för att ge stöd för deras arbete med de lokala webbplatserna.

På Facebook har PRO fortsatt att locka besökare. Under 2015 kom vi upp i 35 574 som "gillar" PRO och det vi gör. På Facebook når vi medlemmar, presumtiva medlemmar, beslutsfattare och allmänt intresserade. Syftet med vår närvaro på Facebook är att informera, inspirera och föra besökarna vidare till www.pro.se.

Webbstatistik

	Antal besökare under 2015	Förändring sedan 2014
www.pro.se	1 739 749	+ 170 185
Intranätet	61 723	+ 11 675

1 482 föreningar och samorganisationer hade under 2015 en egen hemsida under [pro.se](http://www.pro.se), vilket var 12 fler än under 2014.

Beslutande organ

Styrelse

STYRELSE T.O.M. KONGRESSEN 12-14 JUNI 2015

Curt Persson, ordförande, PRO Uppsala län, Christina Tallberg, 1:e vice ordförande, PRO Stockholms län, Lars Hedberg, 2:e vice ordförande, PRO Norrbotten, Lisbeth Staaf Igelström, PRO Värmland, Eda Gunnarsson, PRO Medelpad, Janette Bäckman, PRO Dalarna, Mauritz Eliasson, PRO Bohuslän, Göran Göransson, PRO Skåne, Ulla Holmberg, PRO Västerbotten, Bengt Kronblad, PRO Kalmar län samt Märtha Dahlberg, personalrepresentant.

ERSÄTTARE

Bernth Johnson, PRO Blekinge, Ingela Ekholm, PRO Göteborg, Carl-Eric Thörngren, PRO Uppsala län, Lars Holmström, PRO Ångermanland, Leif Persson, PRO Jämtland, Sten Boström, förste ersättare, personalrepresentant samt Sara Gunnerblad, andre ersättare, personalrepresentant.

STYRELSE FR.O.M. 15 JUNI 2015

Christina Tallberg, ordförande, PRO Stockholms län, Lars Hedberg, 1:e vice ordförande, PRO Norrbotten, Lisbeth Staaf Igelström, 2:e vice ordförande, PRO Värmland, Jan Anderson, PRO Skåne, Mauritz Eliasson, PRO Bohuslän, Janette Bäckman, PRO Dalarna, Bengt Kronblad, PRO Kalmar län, Ulla Holmberg, PRO Västerbotten, Carl-Eric Thörngren, PRO Uppsala län, Ingela Ekholm, PRO Göteborg samt Märtha Dahlberg, personalrepresentant.

ERSÄTTARE

Bernth Johnson, PRO Blekinge, Ann-Sofie Ingman, PRO Ångermanland, Leif Persson, PRO Jämtland, Gun-Britt Delsvik Svensson, PRO Norra Älvsborg, Johnny Löfstrand, PRO Södermanland samt personalrepresentant ur fackklubbens styrelse.

Styrelsen har hållit 11 protokollförda sammanträden. Sekreterare har varit Anita Ulveklint.

Arbetsutskottet

T.O.M. KONGRESSEN 12-14 JUNI 2015

Curt Persson, Christina Tallberg, Lars Hedberg och Lisbeth Staaf Igelström (ersättare).

PRO:s styrelse fram till kongressen 2015. Stående från vänster: Ingela Ekholm, Carl-Eric Thörngren, Leif Persson, Bengt Kronblad, Curt Persson, Bernth Johnson, Göran Göransson, Lisbeth Staaf Igelström och Märtha Dahlberg. Sittande från vänster: Mauritz Eliasson, Janette Bäckman, Lars Hedberg, Christina Tallberg och Lars Holmström. Infällda bilder: Eda Andersson och Ulla Holmberg.

FRÅN 15 JUNI 2015

Christina Tallberg, Lars Hedberg och Lisbeth Staaf Igelström och Jan Andersson (ersättare).

Arbetsutskottet har haft tio protokollförda sammanträden.

Revisorer

REVISORER T.O.M. KONGRESSEN 12-14 JUNI 2016

Sven-Ivar Jansson, Stockholm, Olof Karlsson, Norrbotten, samt Fredrik Sjölander, auktoriserad revisor KPMG AB.

REVISORER FR.O.M. 15 JUNI 2016

Olof Karlsson, Norrbotten, Sylve Qvillberg, Skåne, samt Fredrik Sjölander, auktoriserad revisor KPMG AB.

Valberedning

VALBEREDNING INFÖR KONGRESSEN 2015

Bo Johansson, Stockholms län, ordförande, Barbro Sandberg, Norrbotten, Lennart

Larsson, Norra Älvsborg, Lola Nilsson, Södermanland, och Ulla Berndtsson, Västmanland.

ERSÄTTARE

Axel Andersson, Gävleborg, Kerstin Wallin, Jämtland, Gunnel Carlqvist, Skåne, Sterne Johannesson, Blekinge, och Christina Breilin, Ångermanland.

VALBEREDNING UTSEDD PÅ KONGRESSEN 12-14 JUNI 2015 INFÖR KONGRESSEN 2018

Bo Johansson, Stockholms län, ordförande, Ulla Berndtsson, Västmanland, Barbro Sandberg, Norrbotten, Gunnel Carlqvist, Skåne, och Rune Johansson, Södra Älvsborg.

ERSÄTTARE

Gunnel Akinder, Kalmar, Sterne Johannesson, Blekinge, Ragnhild Wärn, Östergötland, och Yngve Lindkvist, Västerbotten.

Representantskapet

PRO:s representantskap har haft årsmöte den 5 maj på konferenscentret 7A, Vasagatan 7 i Stockholm, och höstmöte den 10 november på World Trade center i Stockholm. Ordförande var vid årsmötet Bo Johansson, PRO Stockholms län, och vid höstmötet Ulla Berndtsson, Västmanland.

Distrikten har varit representerade enligt lista på följande sida.

PRO:s styrelse efter kongressen 2015. Stående bakre raden från vänster: Märtha Dahlberg, Johnny Löfstrand, Ann-Sofie Ingman, Mauritz Eliasson, Ingela Ekholm och Lars Hedberg. Främre raden: Bernth Johnson, Gun-Britt Delsvik, Lisbeth Staaf Igelström, Christina Tallberg, Carl-Eric Thörngren, Janette Bäckman och Ulla Holmberg.

Infällda bilder: Bengt Kronblad, Leif Persson och Jan Andersson.

DISTRIKT	ÅRSMÖTE	HÖSTMÖTE
Blekinge	Lotta Helgesson	Leif Andersson
Bohuslän	Leif Gabrielsson Irene Sjödin	Leif Gabrielsson Lena Augustsson
Dalarna	Bo Alexandersson Lars Östlund	Bo A Johansson Lars Östlund
Gotland	Håkan Baw	Åke Baw
Gävleborg	Torsten Pettersson	Torsten Pettersson Sven-Erik Jansson
Göteborg	Sven Carlsson	Sven Carlsson
Halland	Sten-Eric Svensson	Sten-Eric Svensson
Jämtlands län	Roger Öhman	Roger Öhman
Jönköpings län	Bengt Persson	Bengt Persson
Kalmar län	Jan Forsberg Erna Heelge	Gunnel Akinder Erna Heelge
Kronoberg	Bodil Fager-Bergqvist	Bodil Fager-Bergqvist
Medelpad	Bengt Persson	Eda Gunnarsson
Norra Älvsborg	Lennart Larsson	Lennart Larsson
Norrbottn	Sten Fors Ulla Fält Zetterlund	Ulla Fält-Zetterlund Sten Fors
Skaraborg	Anita Lindgren	Hans-Erik Lundkvist
Skåne	Mona Mattsson Stig Ålund Jan Andersson	Mona Mattsson Stig Ålund Gun Åkers
Stockholms län	Margareta Vikgren Bo Johansson Alf Andersson	Margareta Vikgren Bo Johansson Alf Andersson
Södermanland	Johnny Löfstrand	Inger Jonasson Sjödin
Södra Älvsborg	Rune Johansson	Rune Johansson
Uppsala län	Eivor Johansson Lars-Erik Nyström	Eivor Johansson Lars-Erik Nyström
Värmland	Lillemor Johansson Ivar Linder	Lillemor Johansson Ivar Linder
Västerbottens län	Yngve Lindqvist Britt Sundqvist	Yngve Lindqvist Britt Sundqvist
Västmanland	Ulla Berndtsson	Ulla Berndtsson
Ångermanland	Väinö Lundmark	
Örebro län	Arne Önnefors	Arne Önnefors Claes Lindnér
Östergötland	Curt Karlsson Inghild Larsson	Inghild Larsson Curt Karlsson

Årsredovisning 2015

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

Årsredovisningen omfattar Pensionärernas riksorganisation inklusive resultat-enheterna PRO:s folkhögskola i Gysinge och Intresseföreningen PRO:s folkhögskola Gysinge.

Pensionärernas riksorganisation, PRO, är en intresseorganisation för Sveriges pensionärer. Vi pensionärer vill, genom PRO, medverka till att stärka demokratiska värden och ett medmänskligt synsätt i Sverige, och inom den ramen ta tillvara pensionärernas intressen.

PRO är en självständig, oberoende och partipolitiskt obunden organisation. Så här formulerar vi våra uppgifter:

- Vi verkar för ett samhälle där medborgarna har ekonomisk trygghet, där det finns god vård och omsorg och där livsmiljön är trygg och stimulerande.
- Vi vill att solidaritet och rättvisa ska vara grunden för medborgarnas gemensamma, politiska arbete.
- Vi ska motverka främlingsfientlighet, åldersdiskriminering och all annan diskriminering och främja personliga kontakter oavsett ursprung.
- Vi ska påverka politiska organ och andra beslutsfattare för att hävda pensionärernas intressen.
- Vi ska öka pensionärernas inflytande.

Utveckling av organisationens verksamhet, resultat och ställning

Ekonomisk översikt tkr	2015	2014	2013	2012
Verksamhetsintäkter	105 679	103 416	104 311	106 237
Verksamhetsresultat	-18 240	-13 139	-1 995	5 614
Balansomslutning	76 861	99 486	107 688	109 204
Eget kapital	61 752	80 004	92 816	96 693
Soliditet %	80%	80%	86%	89%
Antal medlemskap	397 556	398 643	394 995	394 935
Antal deltagarveckor på folkhögskolan	4 228	4 586	4 677	4118

Väsentliga händelser under räkenskapsåret samt efter räkenskapsårets utgång

Under 2016 ska en oberoende värdering av fastigheten i Gysinge genomföras. Styrelsen gör en försiktig bedömning av värdet på fastigheten, och av försiktighets-skäl görs därför en nedskrivning av byggnadens redovisade värde i årets bokslut med 5 000 tkr.

Organisationen bevakar pensionärernas intressen i regeringens pensionärskommitté och lokalt och regionalt i kommunernas och landstingens/regionernas pensionärsråd.

PRO har bedrivit opinionsarbete kring bland annat pensionärernas ekonomi – de orättvisa skatterna, pensioner och bostadstillägg – och mot åldersdiskriminering. PRO har också arbetat för förbättringar i äldrevården och läkemedelsförskrivning. Även under 2015 har PRO genomfört en prisundersökning i dagligvaruhandeln.

PRO har under året genomfört en helt digital kongress. Deltagarna träffades fysiskt, men alla förberedelser och ärendehantering under kongressen skedde digitalt.

Vid ingången av året har PRO lanserat ett eget varumärke för olika typer av medlemsförmåner. PRO Mervärde – med ett 100-tal olika förmåner som PRO kan erbjuda tillsammans med LO Mervärde och Enter Card. En av medlemsförmånerna är att medlemmarna kan konvertera sitt medlemskort till PRO Master Card utan årsavgift med ett av marknadens bästa villkor.

Viktiga förhållanden

PRO bedriver en omfattande verksamhet och erbjuder medlemmarna en mötesplats för gemenskap, personlig utveckling, glädje och hälsa. PRO genomförde 2015, 13 700 studiecirkelar i 148 olika ämnen med 126 200 deltagare.

Antalet medlemskap i PRO under 2015 var 397 556 (398 643). PRO är Sveriges i särklass största pensionärsorganisation.

PRO ger ut medlemstidningen PROpensionären med ett exemplar per medlems-hushåll. Tidningens TS-kontrollerade upplaga var 296 400 exemplar (296 900).

Sedan 1982 driver PRO folkhögskola. Skolan har sin verksamhet förlagd till den egna fastigheten Gysinge i Sandvikens kommun och i förhyrda lokaler i Solna. Under 2015 genomfördes 4 228 st (4 586 st) deltagarveckor på folkhögskolan.

PRO är via Nordiska samarbetskommittén (NSK) fullvärdig medlem i organisationen AGE (The European Older People's Platform), som verkar för äldre frågor på EU-nivå.

Genom den till 58 % ägda resebyrån Grand Tours AB bedriver PRO det egna varumärket PROmedlemsresor.

Under 2015 deltog cirka 3 000 medlemmar i Grand Tours AB/PROmedlemsresors olika arrangemang.

Förväntad framtida utveckling samt väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Under den senaste fyraårsperioden har PRO haft en god medlemsutveckling men kan dock för 2015 notera en liten medlemsminskning på ca 1 000 medlemskap. Den

största risken är att medlemsrekryteringen avstannar.

Under 2016 ska en oberoende värdering av fastigheten i Gysinge genomföras. Styrelsen gör en försiktig bedömning av värdet på fastigheten, och av försiktighets-skäl görs därför en nedskrivning av byggnadens redovisade värde i årets bokslut med 5 000 tkr.

Användning av finansiella instrument

För placering av organisationens överlikviditet har styrelsen beslutat och nedtecknat en särskild policy för medelplacering för PRO. Riktvärdet i policyn är 85 % räntebärande och 15 % aktierelaterade finansiella instrument. Under 2015 har inte några ytterligare placeringar skett i förhållande till 2014. Under 2015 har 99 % placerats i räntebärande och 1 % i aktierelaterade finansiella instrument.

Förslag till resultatbehandling i Årsredovisningen för 2015:

Årets resultat före fondförändringar är -18 252 066 kronor.

Till representantskapets förfogande står följande resultat:

PRO:s fondkapital	80 003 970
Balanserad vinst eller förlust	-
Årets resultat	-18 252 066
Summa	61 751 904

Styrelsens förslag till disponering av 2015 års resultat

Fond som är del av eget kapital:	Förändring:	Utgående balans 2015:
Kongressfonden, årets kostnad	-7 622 495	
Kongressfonden, avsättning	2 022 281	5 025 891
Äldreforskningsfond, intäkter gåvor	40 600	2 046 616
Intresseföreningen	-2 044	573 306
Folkhögskolan	-1 191 708	11 485 844
Reparationsfond Gysinge	-935 975	6 180 586
Likviditetsfond	-	20 000 000
Dispositionsfond	-1 479 397	1 877 438
Resultatutjämningsfond	-8 439 781	5 018 930
Inventariefond	-643 547	3 043 292
Övriga fonder	-	6 500 000
Balanserat resultat	-	-
Summa kronor	-18 252 066	61 751 904

Vad beträffar resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

Resultaträkning

BELOPP I KR	NOT	2015	2014
VERKSAMHETSINTÄKTER			
Medlemsavgifter		60 032 333	61 096 065
Gåvor	3	40 600	106 917
Bidrag	3	14 324 619	13 960 483
Nettoomsättning	4	29 867 853	27 215 586
Övriga intäkter	5	1 413 192	1 037 398
Summa verksamhetsintäkter		105 678 597	103 416 449
VERKSAMHETSKOSTNADER			
Lämnade bidrag och medlemsavgifter	6	-3 778 173	-4 750 167
Verksamhetskostnader	7	-53 249 945	-49 636 577
Övriga externa kostnader	8	-24 102 382	-25 149 339
Personalkostnader	9	-36 617 954	-35 907 168
Av- och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar	10	-6 170 215	-1 112 217
Summa verksamhetskostnader	11	-123 918 669	-116 555 468
Verksamhetsresultat		-18 240 072	-13 139 019
RESULTAT FRÅN FINANSIELLA POSTER			
Ränteintäkter och liknande resultatposter		120 703	366 200
Räntekostnader och liknande resultatposter		-52 275	-58 783
Resultat efter finansiella poster		-18 171 644	-12 831 603
Resultat före skatt		-18 171 644	-12 831 603
Skatt på årets resultat	12	-80 422	-60 810
Årets resultat		-18 252 066	-12 892 413
Disposition av årets resultat			
Årets resultat enligt resultaträkningen (ovan)		-18 252 066	-12 892 413
Disposition till förvaltade fonder		18 252 066	12 892 413
Kvarstående resultat efter dispositioner		-	-

Balansräkning

BELOPP I KR	NOT	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Byggnader och mark	13	13 077 403	18 617 110
Markanläggning	14	578 995	591 366
Inventarier, verktyg och installationer	15	858 400	840 636
		14 514 798	20 049 112
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Andelar i koncernföretag	16	1 476 700	1 476 700
		1 476 700	1 476 700
Summa anläggningstillgångar		15 991 498	21 525 812
Omsättningstillgångar			
VARULAGER M M			
Färdiga varor och handelsvaror		459 299	442 642
		459 299	442 642
KORTFRISTIGA FORDRINGAR			
Kundfordringar		1 849 018	2 141 220
Aktuell skattefordran		1 382 271	1 030 900
Övriga fordringar	18	9 053 294	7 336 312
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19	4 699 255	5 977 440
		16 983 838	16 485 872
KORTFRISTIGA PLACERINGAR	17	14 157 298	14 157 298
KASSA OCH BANK			
Kassa och bank		29 269 173	46 874 799
		29 269 173	46 874 799
Summa omsättningstillgångar		60 869 608	77 960 611
SUMMA TILLGÅNGAR		76 861 106	99 486 423

Balansräkning

BELOPP I KR	NOT	2015-12-31	2014-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL	20		
Egna fonder inklusive årets resultat		61 751 904	80 003 969
		61 751 904	80 003 969
LÅNGFRISTIGA SKULDER	21		
Övriga skulder		48 596	109 567
		48 596	109 567
KORTFRISTIGA SKULDER			
Leverantörsskulder		4 672 159	6 941 566
Aktuell skatteskuld		-	60 810
Övriga skulder	22	1 146 473	2 385 847
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	23	9 241 974	9 984 664
		15 060 606	19 372 887
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		76 861 106	99 486 423

Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser

BELOPP I KR	2015-12-31	2014-12-31
STÄLLDA SÄKERHETER	Inga	Inga
ANSVARSFÖRBINDELSER		
Resegaranti Grand Tours AB	50 000	50 000
Övriga ansvarsförbindelser (Äganderättsförbehåll bil)	108 284	167 667
	158 284	217 667

Kassaflödesanalys

BELOPP I KR	NOT	2015	2014
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Resultat efter finansiella poster	24	-18 171 644	-12 831 603
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	26	6 170 215	1 191 217
		-12 001 429	-11 640 386
Betald inkomstskatt		-141 232	85 142
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		-12 142 661	-11 555 244
FÖRÄNDRINGAR I RÖRELSEKAPITAL			
Ökning(-)/Minskning(+) av varulager		-16 657	-78 643
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar		-497 966	-700 166
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder		-4 312 441	4 604 775
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-16 969 725	-7 729 278
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-635 901	-1 736 115
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-635 901	-1 736 115
Årets kassaflöde		-17 605 626	-9 465 393
Likvida medel vid årets början		61 032 097	70 497 490
Likvida medel vid årets slut	25	43 426 471	61 032 097

Noter

Belopp i kr om inget annat anges

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och enligt Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med tidigare år.

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Tillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter som uppfyller tillgångskriteriet räknas in i tillgångens redovisade värde. Utgifter för löpande underhåll och reparationer redovisas som kostnader när de uppkommer.

För vissa av de materiella anläggningstillgångarna har skillnaden i förbrukningen av betydande komponenter bedömts vara väsentlig. Dessa tillgångar har därför delats upp i komponenter vilka skrivs av separat.

Avskrivningar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod eftersom det återspeglar den förväntade förbrukningen av tillgångens framtida ekonomiska fördelar. Avskrivningen redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Byggnaderna består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvuddelningen är byggnader och mark. Byggnaderna på fastigheten har indelats i fem olika byggnadstyper med liknande användningsområde. Dessa har i sin tur indelats i komponenter med varierande nyttjandeperiod. Vid bedömning av komponenternas olika nyttjandeperioder har hänsyn tagits till föreningen och ändamålet med den verksamhet de bedriver. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad. Byggnaderna består därmed av flera komponenter vars nyttjandeperioder varierar.

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på byggnader:

- Stomme	80-120 år
- Tak	50 år
- Fasad	45 år
- Fönster utvändigt	30 år
- Stomkompletteringar/invändiga ytskikt	30 år
- Ventilation	30 år
- VS	50 år
- El	45 år
- Transportsystem	35 år
- Styr- och övervakning	20 år

Nedskrivningar – materiella och immateriella anläggningstillgångar samt andelar i koncernföretag

Vid varje balansdag bedöms om det finns någon indikation på att en tillgångs värde är lägre än dess redovisade värde. Om en sådan indikation finns, beräknas tillgångens återvinningsvärde. Om det inte går att beräkna en enskild tillgångs återvinningsvärde beräknas återvinningsvärdet för hela den kassagenererande enhet som tillgången hör till.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet beräknas nuvärdet av de framtida kassaflöden som tillgången väntas ge upphov till i den löpande verksamheten samt när den avyttras eller utrangeras. Den diskonteringsränta som används är före skatt och återspeglar marknadsmässiga bedömningar av pengars tidsvärde och de risker som avser tillgången. En tidigare nedskrivning återförs endast om de skäl som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet vid den senaste nedskrivningen har förändrats.

Leasing

Alla leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal.

Operationella leasingavtal

Leasingavgifterna enligt operationella leasingavtal, inklusive förhöjd förstagångshyra men exklusive utgifter för tjänster som försäkring och underhåll, redovisas som kostnad linjärt över leasingperioden.

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats. Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in- först ut-principen (FIFU). I anskaffningsvärdet ingår förutom utgifter för inköp även utgifter för att bringa varorna till deras aktuella plats och skick.

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i enlighet med kapitel 11 (Finansiella instrument värderade utifrån anskaffningsvärdet) i BFNAR 2012:1.

Redovisning i och borttagande från balansräkningen

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när organisationen blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången har upphört eller reglerats. Detsamma gäller när de risker och fördelar som är förknippade med innehavet i allt väsentligt överförs till annan part och organisationen inte längre har kontroll över den finansiella tillgången. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgjorts eller upphört.

Värdering av finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde, inklusive eventuella transaktionsutgifter som är direkt hänförliga till förvärvet av tillgången.

Finansiella omsättningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen.

Kundfordringar och övriga fordringar som utgör omsättningstillgångar värderas individuellt till det belopp som beräknas inflyta.

Finansiella anläggningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar.

Räntebärande finansiella tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden.

Andelar i dotterföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet.

Vid värdering till lägsta värdets princip respektive vid bedömning av nedskrivningsbehov anses organisationens finansiella instrument som innehas för riskspridning ingå i en värdepappersportfölj och värderas därför som en post.

Värdering av finansiella skulder

Finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. Utgifter som är direkt hänförliga till upptagande av lån korrigerar lånets anskaffningsvärde och periodiseras enligt effektivräntemetoden.

Ersättningar till anställda*Ersättningar till anställda efter avslutad anställning***KLASSIFICERING**

Planer för ersättningar efter avslutad anställning klassificeras som antingen avgiftsbestämda eller förmånsbestämda.

Vid avgiftsbestämda planer betalas fastställda avgifter till ett annat företag, normalt ett försäkringsföretag, och har inte längre någon förpliktelse till den anställde när avgiften är betald. Storleken på den anställdes ersättningar efter avslutad anställning är beroende av de avgifter som har betalats och den kapitalavkastning som avgifterna ger.

AVGIFTSBESTÄMDA PLANER

Avgifterna för avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad. Obetalda avgifter redovisas som skuld.

Planer för vilka pensionspremier betalas redovisas som avgiftsbestämda vilket innebär att avgifterna kostnadsförs i resultaträkningen.

Övriga långfristiga ersättningar till anställda

Skuld avseende övriga långfristiga ersättningar till anställda redovisas till nuvärdet av förpliktelsen på balansdagen.

Ersättningar vid uppsägning

Ersättningar vid uppsägningar, i den omfattning ersättningen inte ger organisationen några framtida ekonomiska fördelar, redovisas endast som en skuld och en kostnad när

organisationen har en legal eller informell förpliktelse att antingen

- a) avsluta en anställds eller en grupp av anställdas anställning före den normala tidpunkten för anställningens upphörande, eller
- b) lämna ersättningar vid uppsägning genom erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång.

Ersättningar vid uppsägningar redovisas endast när organisationen har en detaljerad plan för uppsägningen och inte har någon realistisk möjlighet att annullera planen.

Skatt

Skatt på årets resultat i resultaträkningen består av aktuell skatt (inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte har redovisats).

Ansvarsförbindelser

En ansvarsförbindelse redovisas inom linjen när det finns:

- En möjlig förpliktelse som härrör till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom organisationens kontroll, inträffar eller uteblir, eller
- En befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Intäkter

Det inflöde av ekonomiska fördelar som organisationen erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkter värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för rabatter.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifter omfattar inbetalningar för medlemskap i organisationen. Medlemsavgifter redovisas vid inbetalning från medlemmen och intäktsredovisas över den tidsperiod som avses.

Gåvor och bidrag

En transaktion i vilken organisationen tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är en gåva eller ett erhållt bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att organisationen uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om organisationen har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett erhållt bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva.

GÅVOR

Gåvor redovisas som huvudregel som intäkt när de erhålls.

En gåva som intäktsförts redovisas antingen som en tillgång eller en kostnad beroende på om gåvan förbrukas direkt eller inte. Gåvor som organisationen avser att stadigvarande bruka i verksamheten redovisas som anläggningstillgångar. Övriga gåvor redovisas som omsättningstillgångar.

Gåvor värderas som huvudregel till verkligt värde.

I de fall organisationen lämnat en ersättning för att erhålla gåvan minskas gåvans värde med ersättningen.

BIDRAG

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls.

Bidrag som hänför sig till en anläggningstillgång minskar anskaffningsvärdet alt. redovisas som en förutbetalad intäkt.

Erhållna bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som organisationen fått eller kommer att få.

Nettoomsättning

Intäkt vid försäljning av varor redovisas normalt vid försäljningstillfället. Prenumerationer redovisas som intäkt linjärt över prenumerationstiden.

Försäljning av varor

Vid försäljning av varor redovisas intäkten vid leverans.

Vid försäljning av varor redovisas en intäkt när följande kriterier är uppfyllda:

- De ekonomiska fördelarna som är förknippade med transaktionen sannolikt kommer att tillfalla organisationen,
- Inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt,
- Organisationens har överfört de väsentliga riskerna och fördelarna som är förknippade med varornas ägande till köparen,
- Organisationens har inte längre ett sådant engagemang i den löpande förvaltningen som vanligtvis förknippas med ägande och utövar inte heller någon reell kontroll över de sålda varorna, samt
- De utgifter som har uppkommit eller förväntas uppkomma till följd av transaktionen kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Ränta och utdelning

Intäkt redovisas när de ekonomiska fördelarna som är förknippade med transaktionen sannolikt kommer att tillfalla organisationen samt när inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Ränta redovisas som intäkt enligt effektivräntemetoden.

Utdelning redovisas när behörigt organ har fattat beslut om att utdelning ska lämnas.

Eftersom moderorganisationen innehar mer än hälften av rösterna för samtliga andelar i dotterföretaget redovisas utdelning när rätten att få utdelning bedöms som säker och kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

NOT 2 UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

Grand Tours AB bedöms vara ett dotterbolag av ringa omfattning. Koncernredovisning upprättas därför inte med hänvisning till Årsredovisningslagen 7 kap. 5§, då dotterbolaget inte har betydande påverkan på koncernens omsättning, resultat och eget kapital.

PRO:s rikslotteri Trippelskräpet är inte slutredovisat till Lotteriinspektionen vid årets slut. I årsredovisningen redovisas ett uppskattat resultat. Resultatet netto redovisas i posten Nettoomsättning. Brutto har den totala omsättningen varit ca 66 miljoner kronor. Den intäkt som redovisats i PRO uppgår till 7,5 miljoner kronor för perioden 2014-12-01 - 2015-12-31.

PRO har en legal förpliktelse att betala ersättning om en naturkatastrof uppstår på marken de äger om inte förebyggande åtgärder har vidtagits.

NOT 3 GÅVOR OCH ERHÅLLNA BIDRAG

GÅVOR SOM REDOVISATS I RESULTATRÄKNINGEN	2015	2014
Äldreforskningsfonden	40 600	106 917
Summa	40 600	106 917
BIDRAG SOM REDOVISATS SOM INTÄKT	2015	2014
Offentliga bidrag:		
MSB Bättre tänka efter före	1 663 472	857 199
Lönebidrag	522 639	598 858
Landstingsbidrag, kommunbidrag Fhsk	1 050 061	1 021 415
Statsbidrag, organisationsstöd	3 511 036	3 471 236
Statsbidrag Folkbildningsrådet, folkhögskolan	7 431 535	7 410 156
Övrigt	144 976	601 619
Summa offentliga bidrag	14 324 619	13 960 483

NOT 4 NETTOOMSÄTTNING

	2015	2014
NETTOOMSÄTTNING		
Folkhögskolans kurs- och konferensverksamhet	9 774 842	9 620 646
Annonsförsäljning	11 404 360	10 870 990
Förlagsmaterial	1 388 933	1 317 121
Trippelskrapet	7 204 616	5 340 955
Övrigt	95 102	65 874
Summa nettoomsättning	29 867 853	27 215 586

NOT 5 ÖVRIGA INTÄKTER

	2015	2014
ÖVRIGA INTÄKTER		
Hyror	1 045 553	1 037 398
Övrigt	367 639	-
Summa	1 413 192	1 037 398

NOT 6 LÄMNAD E BIDRAG OCH MEDLEMSAVGIFTER

	2015	2014
LÄMNAD E BIDRAG OCH MEDLEMSAVGIFTER		
Administrativt bidrag till PRO-distrikten	3 120 000	3 120 000
Extra anslag till PRO-distrikten	-	1 048 326
Medlemsavgifter till andra organisationer	658 173	581 841
	3 778 173	4 750 167

NOT 7 VERKSAMHETSKOSTNADER

	2015	2014
VERKSAMHETSKOSTNADER		
Material- och externa verksamhetskostnader	-3 491 148	-3 555 589
Tidning PROpensionären	-20 178 111	-21 105 523
Medlemsvärvning	-7 773 999	-9 061 244
Studieverksamhet	-3 117 497	-2 372 140
Organisation	-5 630 004	-4 887 781
Kongresskostnader	-7 622 495	-
Kultur	-582 501	-703 170
Förlagsmaterial	-2 884 422	-2 703 071
Intressepolitik	-517 758	-4 399 837
Övrigt	-1 452 010	-848 162
	-53 249 945	-49 636 577

NOT 8 ÖVRIGA EXTERNA KOSTNADER

	2015	2014
Lokal och inventarier	-6 734 721	-7 392 764
Kontor	-5308 572	-4 814 970
Medlemsregistret, gamla systemet	-316 180	-3 981 818
IT-administration	-6 243 230	-
Projekt medlemssystemet inkl utbildning	-4 755 128	-8 328 683
Övrigt	-744 551	-631 104
	-24 102 382	-25 149 339

Tidigare år har kostnaden för PRO:s IT-administration fördelats på flera olika kostnadsposter, som t ex tidningen PROpensionären, Medlemsvärvning/Information, Kontor och Medlemsregistret. Fr o m 2015 redovisas en samlad kostnadspost för den totala IT-administrationen.

NOT 9 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH ARVODEN TILL STYRELSE OCH REVISORER

Medelantalet anställda

	2015	varav män	2014	varav män
Sverige	*53	32%	**60	23%

* Varav PRO:s kansli 29

** Varav PRO:s kansli 27

Redovisning av könsfördelning i PRO:s ledning

	2015-12-31	Andel kvinnor	2014-12-31	Andel kvinnor
Styrelsen		55%		55%
Övriga ledande befattningshavare		50%		33%

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, inklusive pensionskostnader

	2015	2014
Löner och ersättningar	28 901 221	28 791 176
Sociala kostnader	9 976 889	9 992 579
(varav pensionskostnad) 1)	(2 953 724)	(2 833 924)

1) Av organisationens pensionskostnader avser 296 290 kr (f.å. 288 357 kr) föreningens ledning avseende 4 (5) personer.

Inga pensionskostnader/förpliktelser föreligger för styrelsen.

Förbundssekreterare och övrig personal har enligt kollektivavtal KFO – Handels avtalspension tecknat i Folksam/KP.

Löner och andra ersättningar fördelade mellan styrelseledamöter m.fl. och övriga anställda

	2015		2014	
	Styrelse och förbundssekreterare	Övriga anställda	Styrelse och förbundssekreterare	Övriga anställda
Löner och andra ersättningar	1 647 441	27 253 780	2 519 949	27 341 227
(varav tantiem o.d.)	(-)	(-)	(-)	(-)

Det finns inte några avtal om avgångsvederlag för förbundssekreteraren eller någon annan i PRO:s ledning.

Arvode och kostnadsersättning till revisorer

	2015	2014
KPMG		
Revisionsuppdrag	243 750	191 039
Skatterådgivning	25 000	71 188
Andra uppdrag	909 640	1 859 709
FÖRTROENDEVALDA REVISORER		
Revisionsuppdrag	14 000	14 000

Stora delar av kostnaderna avseende andra uppdrag 2014 utöver revisionsuppdrag utgörs av arbete med projektet samt projektledning vid införandet av det nya medlemssystemet Hjärdis.

Under 2015 utgörs andra uppdrag av arbete och projektledning av medlemssystemet samt av löpande rådgivning avseende redovisning.

Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och förbundssekreterarens förvaltning samt revision och annan granskning utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal. Nytt avtal har upprättats med KPMG för kongressperioden 2015 t.o.m. kongressen 2018.

Detta inkluderar övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

NOT 10 AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR AV MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	2015	2014
AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN FÖRDELADE PER TILLGÅNG		
Byggnader och mark	-665 362	-687 994
Markanläggning	-172 995	-162 287
Inventarier, verktyg och installationer	-331 858	-261 936
	-1 170 215	-1 112 217
NEDSKRIVNINGAR FÖRDELADE PER TILLGÅNG		
Byggnader och mark	-5 000 000	-
	-5 000 000	-
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar	-6 170 215	-1 112 217

NOT 11 OPERATIONELL LEASING**Leasingavtal där organisationen är leasetagare**

Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal	2015-12-31	2014-12-31
INOM ETT ÅR		
Lokahyra	3 848 000	4 117 000
Fordon	327 000	330 000
Kontorsutrustning	1 405 528	1 436 000
MELLAN ETT OCH FEM ÅR		
Lokahyra	3 315 000	7 123 000
Fordon	546 000	882 000
Kontorsutrustning	913 704	2 019 999
SENARE ÄN FEM ÅR	-	-
	10 355 232	15 907 999
	2015	2014
Räkenskapsårets kostnadsförda leasingavgifter	5 877 906	6 048 139

Leasingavgifterna är i nominella belopp.

NOT 12 SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

	2015	2014
Aktuell skattekostnad	-80 422	-60 810
	-80 422	-60 810

Aktuell skattekostnad avser Folkhögskolan. Folkhögskolan bedriver näringsverksamhet i mån av utrymme i den egna verksamheten. Kostnaderna för verksamheten redovisas i Folkhögskolans kostnader och beräknas utgöra samma procent av de totala gemensamma kostnaderna som intäkterna utgör av de totala intäkterna. Näringsverksamheten utgörs av konferensverksamhet, café samt restuarangservering. PRO är helt skattebefriade avseende kapitalinkomster.

Avstämning av effektiv skatt

	2015		2014	
	Procent	Belopp	Procent	Belopp
Resultat före skatt		365 554		276 410
Skatt enligt gällande skattesats för moderföretaget	22,0%	-80 422	22,0%	-60 810
Ej avdragsgilla kostnader	0,0%	-	0,0%	-
Ej skattepliktiga intäkter	0,0%	-	0,0%	-
Redovisad effektiv skatt	22,0%	-80 422	22,0%	-60 810

NOT 13 BYGGNADER OCH MARK

	2015-12-31	2014-12-31
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN		
Vid årets början	24 431 385	23 441 864
Nyanskaffningar	125 655	989 521
Vid årets slut	24 557 040	24 431 385
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR		
Vid årets början	-5 814 275	-5 126 281
Årets avskrivning	-665 362	-687 994
Vid årets slut	-6 479 637	-5 814 275
ACKUMULERADE NEDSKRIVNINGAR		
Vid årets början	-	-
Årets avskrivning	-5 000 000	-
Vid årets slut	-5 000 000	-
Redovisat värde vid årets slut	13 077 403	18 617 110

Under 2016 ska en oberoende värdering av fastigheten i Gysinge genomföras. Styrelsen gör en försiktig bedömning av värdet på fastigheten, och av försiktighetsskäl görs därför en nedskrivning av byggnadens redovisade värde i årets bokslut med 5 000 tkr.

NOT 14 MARKANLÄGGNING

	2015-12-31	2014-12-31
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN		
Vid årets början	2 434 310	2 291 810
Nyanskaffningar	160 624	142 500
Vid årets slut	2 594 934	2 434 310
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR		
Vid årets början	-1 842 944	-1 680 657
Årets avskrivning	-172 995	-162 287
Vid årets slut	-2 015 939	-1 842 944
Redovisat värde vid årets slut	578 995	591 366

NOT 15 INVENTARIER, VERKTYG OCH INSTALLATIONER

	2015-12-31	2014-12-31
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN		
Vid årets början	5 689 998	5 555 951
Nyanskaffningar	349 622	603 783
Avyttringar och utrangeringar	-	-469 736
Vid årets slut	6 039 620	5 689 998
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR		
Vid årets början	-4 849 362	-5 057 453
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	-	470 027
Årets avskrivning på anskaffningsvärden	-331 858	-261 936
Vid årets slut	-5 181 220	-4 849 362
Redovisat värde vid årets slut	858 400	840 636

NOT 16 ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

	2015-12-31	2014-12-31
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN		
Vid årets början	1 476 700	1 476 700
Vid årets slut	1 476 700	1 476 700
Redovisat värde vid årets slut	1 476 700	1 476 700

Spec av organisationens innehav av andelar i koncernföretag

Dotterföretag / Org nr / Säte	Antal andelar	Andel i % i)	2015-12-31	2014-12-31
			Redovisat värde	Redovisat värde
Grand Tours AB, 556291-8358, Stockholm	14 767	58,0	1 476 700	1 476 700
			1 476 700	1 476 700

i) Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

PRO utgör moderförening för en koncern med dotterbolaget Grand Tours AB. PRO upprättar inte koncernredovisning med hänvisning till reglerna i Årsredovisningslagen 7 kap 5§, då dotterbolaget inte har betydande påverkan på koncernens omsättning, resultat och eget kapital.

NOT 17 KORTFRISTIGA PLACERINGAR

	2015-12-31		2014-12-31	
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
PRO, räntefond	5 277 641	7 024 595	5 277 641	7 034 484
Övriga placeringar PRO*	357 849	520 988	357 849	469 354
Folkhögskolan, räntefond	7 971 633	8 867 994	7 971 633	8 992 060
Intresseföreningen, räntefond	550 175	562 465	550 175	564 098
	14 157 298	16 976 042	14 157 298	17 059 996

* Räntefonder, Aktiefonder, Alternativa placeringar, Blandfonder

NOT 18 ÖVRIGA FORDRINGAR

	2015-12-31	2014-12-31
Fordran lönebidrag	45 234	134 021
Fordran landstingsbidrag	309 057	-
Fordran övriga bidrag	583 265	180 314
Fordran Trippelskräpet	7 500 000	6 706 988
Övriga kortfristiga fordringar	615 738	314 989
	9 053 294	7 336 312

NOT 19 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	2015-12-31	2014-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	997 713	816 125
Förutbetalda fakturor	3 597 583	4 797 843
Övriga poster	103 959	363 472
	4 699 255	5 977 440

NOT 20 EGET KAPITAL

		Intresseföreningen	Äldreforsk.fonden	Kongressfonden
Ingående balans	2015-01-01	567 906	2 313 694	10 626 105
Disposition resultat 2014		7 444	-414 345	-
Justerad ingående balans	2015-01-01	*) 575 350	*) 2 006 016	*) 10 626 105
FÖRÄNDRINGAR DIREKT MOT EGET KAPITAL				
Äldreforskningsfonden gåva		-	40 600	-
Användning av Äldreforskningsfonden medel		-	-	-
Användning av Kongressfondens medel		-	-	-7 622 495
Eget kapital före disposition av årets resultat		575 350	2 046 616	3 003 610
Disposition av resultat 2015		-2 044	-	2 022 281
Summa		573 306	2 046 616	5 025 891
Eget kapital	2015-12-31	**) 573 306	**) 2 046 616	**) 5 025 891

		Folkhögskolan	Övrig fond	Balanserat resultat inkl årets resultat
Ingående balans	2015-01-01	14 600 432	66 265 351	-14 476 190
Disposition resultat 2014		-1 922 884	-12 146 405	14 476 190
Justerad ingående balans	2015-01-01	*) 12 677 552	*) 54 118 946	*) -
Årets resultat				-18 252 066
FÖRÄNDRINGAR DIREKT MOT EGET KAPITAL				
Disposition av resultat 2015		-1 191 708	-11 498 699	18 252 066
Summa		-1 191 708	-11 498 699	18 252 066
Eget kapital	2015-12-31	**) 11 485 844	**) 42 620 247	**) -

*) Totalt Eget kapital vid årets ingång 80 003 969

**) Totalt eget kapital vid årets utgång 61 751 904

Övriga fonder består av Likviditetsfonden, Inventariefonden, Övriga fonder, Reparationsfonden Gysinge, Resultatutjämningsfonden samt Dispositionsfonden.

NOT 21 LÅNGFRISTIGA SKULDER

	2015-12-31	2014-12-31
Skulder som förfaller senare än ett år från balansdagen		
Övriga skulder	48 596	109 567

NOT 22 ÖVRIGA SKULDER

	2015-12-31	2014-12-31
Momsskuld	64 164	238 605
Personalskatter	955 970	694 453
Avgångsvederlag	-	1 070 675
Övrigt	126 339	282 014
	1 146 473	2 285 747

NOT 23 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	2015-12-31	2014-12-31
Upplupen semester, övertid, sociala avgifter	4 702 781	4 783 080
Medlemsavgifter	2 051 553	1 825 695
Interimsskulder	2 427 258	3 234 018
Övriga poster	60 382	141 871
	9 241 974	9 984 664

I posten intrimsskulder ingår skulder avseende offentliga bidrag från MSB om 801 tkr (1 464 tkr). PRO har ännu inte haft kostnader för informationsinsatser för att förebygga och hantera olyckor och skador (fallolyckor) samt att hantera allvarliga händelser och kriser som bidraget avser att täcka.

NOT 24 BETALDA RÄNTOR OCH ERHÅLLEN UTDELNING

	2015	2014
Erhållen utdelning	106 943	130 309
Erhållen ränta	13 760	235 892
Erlagd ränta	-12 144	-7 868
	108 559	358 332

I resultat efter finansiella poster ingår ovan redovisad utdelning, erhållen ränta och erlagd ränta.

NOT 25 LIKVIDA MEDEL

	2015-12-31	2014-12-31
FÖLJANDE DELKOMponenter INGÅR I LIKVIDA MEDEL:		
Kassamedel	20 418	75 189
Banktillgodohavanden	29 248 755	46 799 525
Kortfristiga placeringar, jämställda med likvida medel	14 157 298	14 157 383
	43 426 471	61 032 097

Ovanstående poster har klassificerats som likvida medel med utgångspunkten att:

- De har en obetydlig risk för värdefluktuationer.
- De kan lätt omvandlas till kassamedel.
- De har en löptid om högst 3 månader från anskaffningstidpunkten.

**NOT 26 ÖVRIGA UPPLYSNINGAR TILL KASSAFLÖDEANALYSEN
JUSTERINGAR FÖR POSTER SOM INTE INGÅR I KASSAFLÖDET M.M.**

	2015	2014
Avskrivningar	1 170 215	1 112 217
Nedskrivningar	5 000 000	-
Övriga ej kassaflödespåverkande poster	-	79 000
	6 170 215	1 191 217

NOT 27 KONCERNUPPGIFTER**Inköp och försäljning inom koncernen**

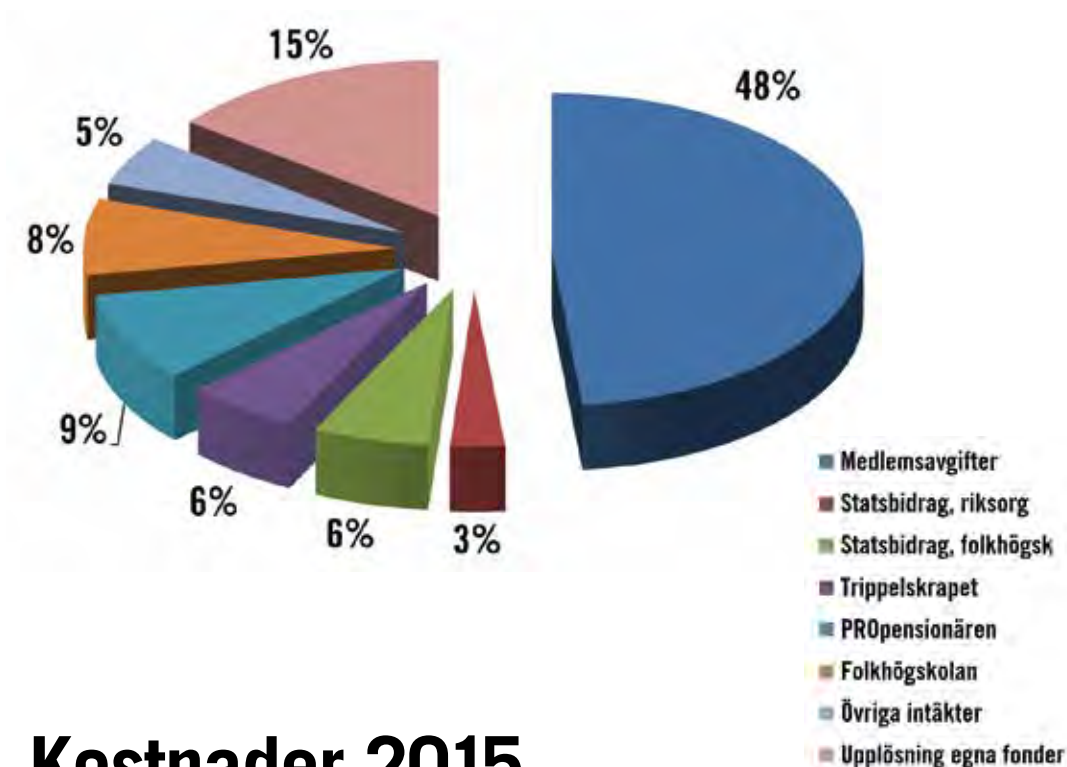
För 2015 har Grand Tours AB en omsättning på 3,3 mkr (f.å. 2,9 mkr) varvid koncernens del av underskottet är ca 0,0 mkr (f.å.underskott -0,1 mkr). Bolagets balansomslutning per 2015-12-31 uppgår till 3,6 mkr (f.å. 3,5 mkr) och koncernens del av det egna kapitalet utgör 1,7 mkr (f.å. 1,8 mkr). I verksamhetsintäkterna ingår 370 tkr som avser hyresintäkter från Grand Tours AB.

PRO har under året inte gjort några inköp från Grand Tours AB.

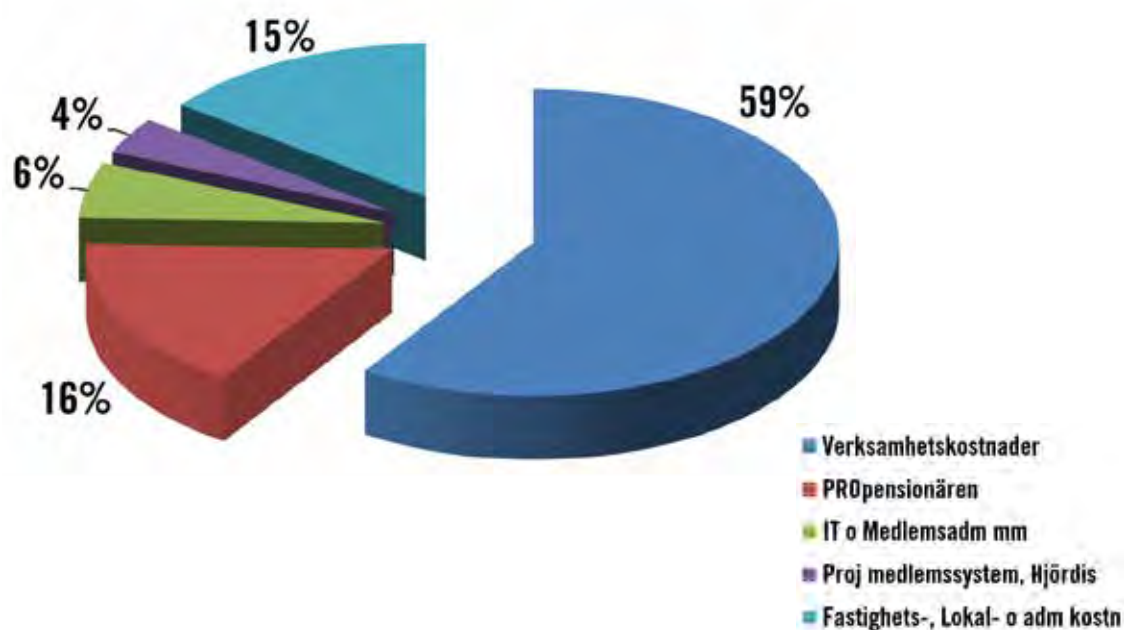
NOT 28 NYCKELTALSDEFINITIONER

Balansomslutning:	Totala tillgångar
Soliditet:	Totalt eget kapital / Totala tillgångar

Intäkter 2015

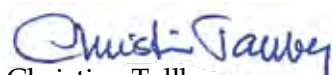
Kostnader 2015

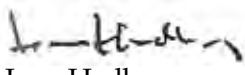
Slutord

PRO:s styrelse tackar medlemmar och anställda som under året bidragit till goda resultat, och redovisar med denna verksamhetsberättelse utvecklingen under året samt överlämnar berättelsen till representantskapet för beslut.

Stockholm den 22 mars 2016

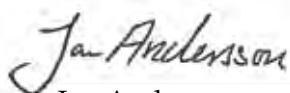
Christina Tallberg
ordförande

Lars Hedberg
1:e vice ordförande

Lisbeth Staaf-Igelström
2:e vice ordförande

Jan Andersson

Bernth Johnson

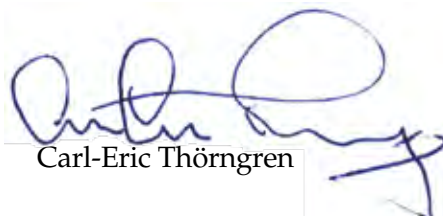
Janette Bäckman

Bengt Kronblad

Ulla Holmberg

Carl-Eric Thörngren

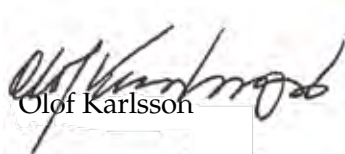

Ingela Ekholm

Märtha Dahlberg
personalrepresentant

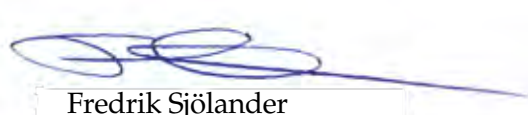
Vår revisionsberättelse har lämnats den 31 mars 2016

Olof Karlsson

Sylve Qvillberg

Fredrik Sjölander
auktoriserad revisor
KPMG AB

Revisionsberättelse

TILL REPRESENTANTSKAPET I PENSIONÄRERNAS RIKSORGANISATION,
ORG. NR 846000-5120

Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Pensionärernas Riksorganisation för år 2015.

STYRELSENS ANSVAR FÖR ÅRSREDOVISNINGEN

Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

REVISORNS ANSVAR

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Granskningen har utförts enligt god revisions sed. För den auktoriserade revisorn innebär detta att han eller hon utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisions sed i Sverige. Dessa standarder kräver att den auktoriserade revisorn följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur föreningen upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i föreningens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

UTTALANDEN

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Pensionärernas Riksorganisations finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att representantskapet fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar samt stadgar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Pensionärernas Riksorganisation för år 2015.

STYRELSENS ANSVAR

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

REVISORNS ANSVAR

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisions sed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot har företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

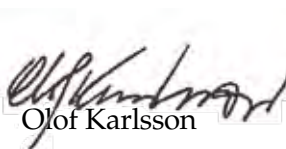
UTTALANDE

Vi tillstyrker att representantskapet beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 31 mars 2016

Fredrik Sjölander
Auktoriserad revisor
KPMG AB

Olof Karlsson

Sylve Qvillberg

Pensionärernas riksorganisation, PRO, är landets största pensionärsorganisation med nästan 400 000 medlemmar. I PRO finns gemenskap och medlemsaktiviteter som kultur, studier, resor och friskvård. PRO bedriver ett omfattande påverkansarbete gällande pensioner, vård och omsorg, boende för äldre och rättvisa skatter. PRO gör Sverige klokare, friskare och roligare.

PRO

Pensionärernas Riksorganisation Postadress: Box, 3274, 103 65 Stockholm. Besöksadress: Adolf Fredriks Kyrkogata 12.

Telefon: 08-701 67 00, E-post: info@pro.se, Hemsida: www.pro.se

© Foto: David Appelgren, Saga Berlin, Stefan Bladh, Malin Bondeson, Jack Mikrut, Lasse Persson och Jalle Torbjörnsson.

Produktion: PRO. Tryck: Danagård Litho. April 2016. Artikelnummer: PR0663